

11. Образование и наука

Правителството ще работи за повишаване на качеството на българското образование и развитието на българската наука.

11.1. Законодателни мерки:

11.1.1. Одобряване от Министерския съвет и внасяне в Народното събрание на Законопроект за бюджета на РБ за 2023 г. с предвидени средства за образование в размер на 4,5 на сто от БВП и средства за наука в размер на 0,45 на сто от БВП

Предвидените средства ще са приоритетно за:

➤ Актуализиране на заплатите в системата на предучилищното и училищното образование, като учителските заплати ще се актуализират на ниво 125 на сто спрямо средната работна заплата в страната; актуализиране на заплатите на директорите и на останалите специалисти в училищната система; повишаване на заплатите на работещите в детските градини и ясли (на педагогическия персонал и специалистите, на помощник-възпитателите и на другия непедagogически персонал);

➤ Изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища с цел преминаване към едносменен режим и преодоляване на недостига на места в детски градини и детски ясли;

➤ Строителство на нови достъпни училищни сгради, физкултурни салони и спортни площадки и ремонт на съществуващите;

➤ Дейности, свързани с развитие на българистиката в предучилищното, училищното и висшето образование извън страната;

➤ Осигуряване на целеви средства за образователни медиатори в училищата и детските градини с концентрация на деца и ученици от уязвими групи; осигуряване на допълнителни средства за приобщаващо образование, в т.ч. за разширяване на ресурсната подкрепа за деца със специални образователни потребности;

➤ Повишаване (актуализиране) на средствата за храна в детските градини и училищата;

➤ Актуализиране на заплатите на най-ниската академична длъжност (асистент) и гарантиране на по-високи минимални заплати за академичните длъжности в Закона за бюджета за 2023 г.а, считано от 1 август 2023 г. Запазване на средствата за висше образование като процент от БВП спрямо 2022 г.;

➤ Увеличаване на размера на студентските стипендии, считано от 1 юли 2023 г.

○ *Компетентни институции: МФ; МОН*

○ *Актуален статус: В процес на разработване*

○ *Срок за изпълнение: юли 2023 г.*

11.1.2. Одобряване от Министерския съвет и внасяне в Народното събрание на Законопроект за бюджета на РБ за 2024 г., който надгражда мерките за образование и наука, финансирани през 2023 г.

Предвидените средства ще са приоритетно за:

➤ Продължаване на политиките в системата на висшето образование за повишаване на финансирането в зависимост от комплексна оценка за качество на обучението и реализация на пазара на труда;

➤ Стартиране на капиталова програма за саниране, ремонт и обзавеждане на студентски общежития и оформяне на студентски кампуси през Закона за бюджета за 2024 г.;

➤ Национална финансова подкрепа на висшите училища, участващи в европейските университетски мрежи.

○ *Компетентни институции: МФ; МОН*

○ *Актуален статус: В процес на разработване*

○ *Срок за изпълнение: Проектът на ЗДБРБ за 2024 г. трябва да бъде внесен от МС в НС не по-късно от 31.10.2023 г.*

11.1.3. Одобрен от Министерския съвет и внесен в Народното събрание Законопроект за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование във връзка с разширяване на иновативните образователни институции, ранното детско развитие, квалификацията на учители и синхронизирането на държавните образователни стандарти

○ *Актуален статус: В процес на разработване*

○ *Срок за изпълнение: февруари 2024 г.*

11.1.4. Одобрен от Министерския съвет и внесен в Народното събрание Законопроект за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение с цел развитие на цялостна национална система за професионално и ранно кариерно ориентиране на учениците и актуализиране на класификатора на професиите

○ *Актуален статус: В процес на разработване*

○ *Срок за изпълнение: ноември 2023 г.*

11.1.5. Одобрен от Министерския съвет и внесен в Народното събрание Законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование

Целта на законопроекта ще е регламентиране на:

➤ Възможността за 3-годишно обучение в образователно-квалификационна степен „бакалавър“, с възможност за последващо 2-годишно обучение в образователно-квалификационна степен „магистър“ съгласно Стратегията за развитие на висшето образование;

➤ Статута на изследователските, образователните и професионални висши училища;

➤ Концепция за споделени ресурси относно образователни и човешки ресурси и бази данни, съвместни програми, електронен портал и обучителни материали по специалности.

○ *Актуален статус: В процес на разработване*

○ *Срок за изпълнение: ноември 2023 г.*

11.1.6. Приемане на нов Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите, чрез който ще се създадат условия за насърчаване и развитие на научноизследователската и иновационна дейност в полза на икономиката и обществото и задълбочаване на връзките между академичните среди и бизнеса

○ *Актуален статус: В процес на разработване*

○ *Срок за изпълнение: ноември 2023 г.*

11.1.7. Одобрен от Министерския съвет и внесен в Народното събрание Законопроект за изменение и допълнение на Закона за признаване на професионални квалификации

Целта на законопроекта е осигуряване на правилното транспониране на Директива (ЕС) 2018/958 на Европейския парламент и на Съвета от 28 юни 2018 г. относно проверката за пропорционалност преди приемането на ново регулиране на професии (във връзка с процедура за нарушение № 2021/2206).

- *Актуален статус: В процес на разработване*
- *Срок за изпълнение: юли 2023 г.*

11.2. Мерки в изпълнителната власт:

11.2.1. Усъвършенстване на механизма за привличане и задържане в училище на децата от социални групи с нисък образователен и социален статус чрез включване на повече щатни образователни медиатори и осигуряване на стабилност на работата им

- *Компетентни институции: МОН; МТСП – ДАЗД; АСП; МВР; общини*
- *Срок за изпълнение: юли 2023 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Приети изменения и допълнения на Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.*

11.2.2. Променени учебни програми с цел облекчаване на изучавания материал от ненужна фактологическа тежест

- *Срок за изпълнение: декември 2023 г. за разработена визия за промяна; ноември 2024 г. за променени учебни програми*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Разработена визия за промяна.*
- ✓ *Променени учебни програми.*

11.2.3. Дейност, свързана с цялостна концептуална промяна за преминаване към рамкови учебни програми, структурирани върху компетентности и даващи възможност за адаптирането им към конкретните училища и ученици

- *Срок за изпълнение: декември 2023 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Разработена визия за промяна.*

11.2.4. Дейности по подготовка на реформа в оценяването – от изпитване за знания към мерене на умения и използване на инструменти за формиращо оценяване

- *Срок за изпълнение: декември 2023 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Разработена визия за реформа в оценяването.*

11.2.5. Променени държавни образователни стандарти с цел намаляване на административната тежест, тясно-инструктиращата уредба и контрола на документа, респ. преминаване към уредба, която задава повече цели и принципи и оставя повече свобода на образователните институции за постигането им

- *Срок за изпълнение: ноември 2023 г. за разработена визия за промени; ноември 2024 г. за променени държавни образователни стандарти*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Разработена визия за промени в държавните образователните стандарти.*
- ✓ *Променени държавни образователни стандарти.*

11.2.6. Дейности по изготвяне на стандарт за качеството в училищното образование, който отчита всички основни елементи на образователния процес - материална среда, квалификация на учителите, методи за преподаване, организация и координация на процесите, индикатори за постигнати резултати и др.

○ *Срок за изпълнение: ноември 2023 г. за разработването на визия; ноември 2024 г. за изготвянето на стандарта*

○ *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*

✓ *Разработена визия за стандарт за качество;*

✓ *Изготвен стандарт за качество в училищното образование, който отчита всички основни елементи на образователния процес - материална среда, квалификация на учителите, методи за преподаване, организация и координация на процесите, индикатори за постигнати резултати и др.*

11.2.7. Осигуряване на целеви средства за образователни медиатори в училищата и детските градини с концентрация на деца и ученици от уязвими групи

○ *Срок за изпълнение: август 2023 г.*

○ *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*

✓ *Прието Постановление на Министерския съвет за изменение на Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.*

11.2.8. Развитие на платформата „Дигитална раница“ и допълване на съдържанието в нея с образователни ресурси, провеждане на обучения за използване на дигиталната раница

○ *Срок за изпълнение: ноември 2023 г.*

○ *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*

✓ *Внедрена платформа „Дигитална раница“ с разработени всички модули.*

11.2.9. Промяна в правилата за провеждане на конкурси за избор на директори на училища и детски градини с цел избягване на субективност и партийно влияние и с фокус върху компетентностния профил на директора

○ *Срок за изпълнение: ноември 2023 г.*

○ *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*

✓ *Извършени промени в Наредбата за провеждане на конкурси за заемане на длъжността "директор" в държавните и общинските институции в системата на предучилищното и училищното образование.*

11.2.10. Обществено обсъждане и актуализиране на Правилника за устройството и функциите на регионалните управления на образованието (ПУФРУО) с цел по-добро фокусиране на целите и дейностите, изпълнявани от тях

○ *Срок за изпълнение: ноември 2023 г.*

○ *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*

✓ *Актуализиран ПУФРУО.*

11.2.11. Въвеждане на национална система за проследяване на ранното детско развитие в яслите и в детските градини и за своевременна подкрепа от специалисти за всяко дете, както и разработване на политика и стандарт за ранно детско развитие. Регламентиране на здравнопедагогическата квалификация и на системата за подготовка на съответните кадри съвместно с МЗ

- *Компетентни институции: МОН; МЗ; общини*
- *Срок за изпълнение: февруари 2024 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Въведена национална система за проследяване на ранното детско развитие.*

11.2.12. Промяна в методиката за оценяване на учебниците и подобряване на качеството им чрез въвеждане на съвременни критерии и развиване на разделите за упражнения и затвърждаване на наученото

- *Срок за изпълнение: май 2024 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Променена методика.*

11.2.13. Анализ на резултатите от Националното външно оценяване (НВО) през последните 3 години, анализ на проблемите и широко обществено обсъждане на подходите за усъвършенстване на системите за вътрешно и външно оценяване на учениците

- *Срок за изпълнение: май 2024 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Изготвени анализ на резултатите от НВО за последните 3 години и предложения за предприемане на мерки за усъвършенстване на системите за оценяване на учениците.*

11.2.14. Въвеждане на концепция за езикова интеграция и регламентирането ѝ в образователната система с цел задържане на ученици в образователната система, допълнителна езикова подготовка, подкрепа на учителите и осигуряване на допълнителна финансова подкрепа

- *Срок за изпълнение: ноември 2024 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Въведена концепция.*

11.2.15. Промяна на нормативната уредба с цел оптимизиране на изискванията за строеж на нови детски градини и ясли, както и за създаване на детски центрове и кооперативи за отглеждане на деца

- *Компетентни институции: МОН; МЗ; МРРБ; общини*
- *Срок за изпълнение: ноември 2024 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Променена нормативна уредба.*

11.2.16. Популяризиране на политиките за подкрепа на използването на българския жестов език

- *Срок за изпълнение: ноември 2024 г.*

- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Разширяване на използването на българския жестов език, включително при масови прояви.*

11.2.17. Съгласувано с МЗ обсъждане и вземане на решение за създаване на устойчива система за подготовка на парамедици

- *Компетентни институции: МОН; МЗ; Национална агенция по оценяване и акредитация*
- *Срок за изпълнение: ноември 2023 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Одобен от Министерския съвет и внесен в Народното събрание Законопроект за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение.*

11.2.18. Усъвършенстване на методиките за подготовка на ежегодните издания на Националната карта на висшето образование в Република България (НКВОРБ) и на Рейтинговата система на висшите училища в България (РСВУБ)

- *Срок за изпълнение: октомври 2023 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Актуализирани по нови методики за НКВОРБ и РСВУБ.*

11.2.19. Актуализиране на изискванията за придобиване на педагогическа правоспособност и увеличаване на ролята на практическата подготовка в реална учебна среда; усъвършенстване на системата за допълнителна квалификация на учителите

- *Срок за изпълнение: февруари 2024 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Изготвени промени в Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация "учител", Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти и при необходимост в Закона за предучилищното и училищното образование.*

11.2.20. Изготвяне на национална програма по пътна безопасност в училищата и детските градини

- *Срок за изпълнение: септември 2023 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Изготвен проект на национална програма.*

11.2.21. Изготвяне на програма за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища с цел преминаване към едноменен режим и преодоляване на недостига на места в детски градини и детски ясли

- *Срок за изпълнение: ноември 2024 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Одобрена и изпълнена програма за строителни и ремонтни дейности.*

11.2.22. Изготвена програма за строителство на нови достъпни училищни сгради, физкултурни салони и спортни площадки, както и за ремонт на съществуващите

- *Срок за изпълнение: септември 2023 г. за изготвяне на програмата и ноември 2024 г. за изпълнението ѝ*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Одобрена и изпълнена програма.*

11.2.23. Оценка на изпълнението на националните научни програми и създаване на механизъм за тяхното планиране и синергия

- *Срок за изпълнение: май 2024 г.*
- *Условия, при които мярката се смята за изпълнена:*
- ✓ *Изготвена оценка.*